

Soustava hmotných bodů, tuhé těleso

1

Délka ramene pedálu jízdního kola je 0,152 m. Chodidlo tlačí na pedál svislou silou o velikosti 111 N. Určete velikost momentu této síly vzhledem k ložisku, svírá-li rameno pedálu se svislým směrem úhel 30° .

$$[M = 8,436 \text{ N.m}]$$

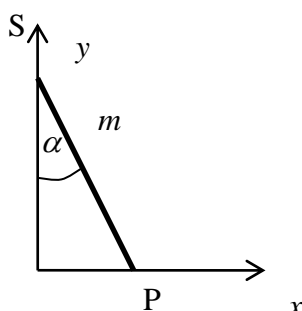
2

Jaká je velikost složky síly F , působící ve směru pohybu tělesa na nakloněné rovině o délce 5 m a výšce 3 m, jestliže tíha tělesa je G .

$$\left[F = G \frac{h}{\sqrt{h^2 + l^2}} = 0,51G \right]$$

3

Na drsné podlaze P stojí homogenní trám délky l opřený o dokonale hladkou stěnu S, viz obr., kde $m = 120 \text{ kg}$, $\alpha = 30^\circ$. Určete síly F_P , F_S , kterými působí trám na podlahu a stěnu.

$$\left[\begin{aligned} F_S &= \frac{mg}{2} \operatorname{tg} \alpha = 340 \text{ N}, F_P = \sqrt{F_{Px}^2 + F_{Py}^2}, \\ F_{Px} &= F_S = 340 \text{ N}, F_{Py} = mg = 1177 \text{ N}, F_P = 1225 \text{ N} \end{aligned} \right]$$

4

Na nerovnoramenných vahách, jejichž levé rameno má délku 17 cm a pravé 13 cm, máme vyvážit předmět o hmotnosti 200 g. Jakým závažím Z_l předmět vyvážíme, dáme-li ho na levou misku vah, a jakým závažím Z_p , dáme-li ho na pravou misku vah?

$$[Z_l = 261,5 \text{ g}, Z_p = 152,9 \text{ g}]$$

5

Těleso o hmotnosti 2 kg visí uprostřed lana, jehož koncové body jsou upevněny v téže vodorovné rovině ve vzdálenosti 5 m od sebe. Závěs tělesa je o 0,5 m níže než koncové body lana. Určete, jak velkou silou F je lano napínáno. Hmotnost lana zanedbejte.

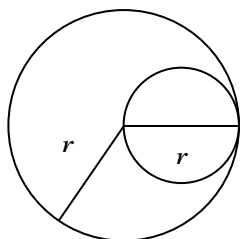
$$[F = 50 \text{ N}]$$

6

Dvě tělesa velmi malých rozměrů o hmotnostech 4 kg a 9 kg jsou ve vzdálenosti 260 cm od sebe. Stanovte vzdálenost x těžiště této soustavy částic od částice o hmotnosti 4 kg.

$$[x = 180 \text{ cm}]$$

7

Určete polohu těžiště x tělesa (desky s otvorem) na obrázku. Poloměr velkého kruhu je r , průměr kruhové dutiny je r . (Počátek souřadné soustavy uvažujte ve středu velké desky.)

$$\left[x = -\frac{r}{6} \text{ cm} \right]$$

8

Krasobruslař se otáčí okolo svislé osy s frekvencí 2 s^{-1} (moment setrvačnosti 2 kg.m^2). Jak se změní jeho úhlová rychlost $\Delta\omega$, jestliže roztažením rukou zvětší svůj moment setrvačnosti na $2,1 \text{ kg.m}^2$?

$$[\Delta\omega = 0,59 \text{ s}^{-1}]$$

9

Země rotuje kolem své osy úhlovou rychlostí $7,29 \cdot 10^{-5} \text{ s}^{-1}$. Předpokládejte, že Země je homogenní koule o poloměru 6378 km a hmotnosti $5,98 \cdot 10^{24} \text{ kg}$. Kolem Slunce obíhá Země rychlostí $29,8 \text{ km} \cdot \text{s}^{-1}$. Vypočtete moment setrvačnosti J Země vzhledem k její rotační ose, kinetickou energii W_{kr} rotačního pohybu země, kinetickou energii W_{kt} posuvného pohybu Země.

$$[J = 9,71 \cdot 10^{37} \text{ kg} \cdot \text{m}^2, W_{kt} = 2,58 \cdot 10^{29} \text{ J}, W_{kr} = 2,66 \cdot 10^{33} \text{ J}]$$

10

Tenisový míček má hmotnost 50 g, poloměr 3 cm a moment setrvačnosti vzhledem k rotační ose $4 \cdot 10^{-5} \text{ kg} \cdot \text{m}^2$. Hráč při servisu udělil míčku rychlost o velikosti $120 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$, přičemž ho uvedl do rotace s frekvencí 10 Hz. Určete kinetickou energii W_{kt} posuvného a W_{kr} otáčivého pohybu míčku.

$$[W_{kt} = 27,8 \text{ J}, W_{kr} = 0,0789 \text{ J}]$$

11

Setrvačnick tvaru homogenního válce má hmotnost 50 kg a moment setrvačnosti vzhledem k rotační ose $3 \text{ kg} \cdot \text{m}^2$. setrvačnick se otáčí úhlovou rychlostí 300 s^{-1} . Určete kinetickou energii W_k setrvačnicku, rychlost v , kterou by se musel pohybovat posuvným pohybem, aby měl stejnou kinetickou energii, rychlost v' , kterou by se musel pohybovat valivým pohybem, aby měl stejnou kinetickou energii.

$$[W_k = 135000 \text{ J}, v = 73,5 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}, v' = 60 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}]$$

12

Kolo o hmotnosti 1 kg a momentu setrvačnosti $0,3 \text{ kg} \cdot \text{m}^2$ je roztočeno úhlovou rychlostí 20 s^{-1} a položeno na stoupající vozovku, po níž se začne valit vzhůru. O jakou výšku h vystoupí? Valivý odpor nevažujte.

$$[h = 6,1 \text{ m}]$$

13

Zahradnický válec má průměr 25 cm a hmotnost 30 kg. Válec se valí rychlostí $1 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$ po vodorovné podložce. Vypočtete kinetickou energii W_k válce, velikost síly F působící ve vodorovném směru, kterou válec udržíme v rovnoměrném přímočarém pohybu, je-li rameno valivého odporu 70 mm.

$$[W_k = 22,5 \text{ J}, F = 165 \text{ N}]$$

14

Stanovte kinetickou energii W_k setrvačnicku, jehož moment setrvačnosti je $0,6 \text{ kg} \cdot \text{m}^2$ v případě, kdy se otáčí úhlovou rychlostí 5 s^{-1} .

$$[W_k = 7,5 \text{ J}]$$

15

Automobil jede rychlostí $130 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$. Stanovte kinetickou energii W_k kola automobilu, jestliže hmotnost kola je 11 kg, poloměr 25 cm a moment setrvačnosti $0,06 \text{ kg} \cdot \text{m}^2$.

$$[W_k = 7797,5 \text{ J}]$$

16

Na hřídeli elektromotoru otáčejícího se 2000 krát za minutu jsou připevněny tři kotouče o poloměrech 5 cm, 10 cm a 15 cm. Jaké jsou jejich úhlové rychlosti ω_1 , ω_2 , ω_3 a jejich obvodové rychlosti v_1 , v_2 , v_3 .

$$[\omega_1 = \omega_2 = \omega_3 = 209,4 \text{ s}^{-1}, v_1 = 10,47 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}, v_2 = 20,94 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}, v_3 = 31,41 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}]$$

17

Svislý tenký homogenní sloup o výšce 4 m byl podřezán u země a spadl. Určete, jak velkou rychlostí v dopadl na vodorovnou zem koncový bod sloupu.

$$[v = 10,85 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}]$$